Dŵr Cymru
Welsh Water

Datganiad o newidiadau sylweddol

Cynllun Taliadau 2021/22

Mae'r datganiad hwn wedi'i gwblhau yn unol â gofynion gwybodaeth Rheolau'r Cynllun Taliadau a gyhoeddwyd ym mis Mawrth 2020.

Adran 1 – Cynnydd sylweddol mewn biliau

a) Cadarnhad o p'un a yw'r ymgymerwr yn disgwyl unrhyw gynnydd mewn biliau o fwy na 5% o'r flwyddyn flaenorol (ar gyfer math o gwsmer penodol gan dybio lefel gyson o ddefnydd) ac, os disgwylir cynnydd o'r fath:

- faint o gynnydd a ddisgwylir;
- pa fathau o gwsmeriaid y mae'n debygol o effeithio arnynt;
- y strategaethau ymdrin a fabwysiadwyd gan y cwmni neu pam nad oedd y cwmni o'r farn bod angen strategaethau o'r fath.

Mae'r newidiadau yn y biliau terfynol ar gyfer cwsmeriaid preswyl a chwsmeriaid busnes sy'n codi o Gynllun Taliadau 2021/22 wedi cael eu hadolygu gan y Bwrdd.

Mae'r pandemig wedi rhoi pwysau ar filiau, a byddai wedi arwain at gynnydd o fwy na 5% ar filiau rhai cwsmeriaid. Mae'r Bwrdd wedi penderfynu cyflwyno cosbau Cymhellion Cyflawni Canlyniadau disgwyliedig sy'n codi o berfformiad 2020/21 fel rhan o'r strategaeth ymdrin (gweler tabl 1 isod).

Tabl 1: Addasiadau Cymhellion Cyflawni Canlyniadau ar gyfer yr "Addasiad Blwyddyn Ddall" ar gyfer 2019/20 a'r perfformiad a ragwelir yn 2020/21

Roedd taliadau 2020/21 yn cynnwys addasiad refeniw o £2.6m ar gyfer cosbau Cymhellion Cyflawni Canlyniadau amcangyfrifedig a gododd yn 2019/20. Cyhoeddodd Ofwat y penderfyniad terfynol ar y Cymhellion Cyflawni Canlyniadau a'r Dull Cymell Rhagamcanu Refeniw Cyfanwerthu (WRFIM) ar gyfer 2019/20 yn ogystal ag ymarfer gwirio PR14 Totex a gynhaliwyd ar 13 Tachwedd 2020. Mae'r tabl isod yn dangos addasiadau refeniw 2021/22 ar gyfer y rhain. Mae'r tabl hefyd yn dangos y cosbau Cymhellion Cyflawni Canlyniadau amcangyfrifedig ar gyfer perfformiad y flwyddyn bresennol sydd wedi cael eu cyflwyno'n gynnar. Rhoddwyd yr ymarfer gwirio a'r perfformiad a ragwelir ar waith mewn perthynas â'r rheolaethau refeniw cyfanwerthu a chawsant eu hymgorffori yn y lwfans refeniw a ddefnyddiwyd i bennu taliadau 2021/22.

	Addasiad refeniw a gynhwysir yn nhaliadau 2020/21	Addasiad blwyddyn ddall - WRFIM	Addasiad blwyddyn ddall - Totex	Cosbau Cymhellion Cyflawni Canlyniadau y flwyddyn bresennol a gyflwynwyd	Addasiad i Lwfans Refeniw 2021/22
(Alldro £m)	A	B	C	D	B+C+D-A
Dŵr cyfanwerthu	-2.1	-0.1	0.7	-6.2	-3.5
Dŵr gwastraff cyfanwerthu	-0.5	-0.2	-0.0	-0.1	0.2

Gwnaeth y Bwrdd hefyd ystyried effaith y taliadau ar amrywiaeth o wahanol fathau o gwsmeriaid a gwnaeth benderfyniadau er mwyn ail-gydbwyso refeniw rhwng mathau o gwsmeriaid er mwyn sicrhau rhywfaint o sefydlogrwydd o ran biliau (yn unol â Rheol 8). Yn ogystal, ystyriodd y Bwrdd y ffaith nad yw gofyniad Ofwat i asesu'r effaith ar filiau gan dybio bod cwsmeriaid yn defnyddio dŵr yn gyson yn cynnig darlun cyflawn o effaith debygol y taliadau ar gwsmeriaid â mesurydd yn ystod cyfnodau o ddefnydd dŵr amrywiol iawn. Felly, gwnaeth y Bwrdd hefyd ystyried effaith debygol y taliadau ar y biliau gwirioneddol y gallai cwsmeriaid â mesurydd fod yn eu cael. Mae Tabl 2 yn dangos y biliau pe bai'r cwsmer yn defnyddio dŵr yn gyson, fel y rhagnodir gan reolau taliadau Ofwat, yn ogystal â'r biliau mesuredig ar gyfer cwsmer preswyl a oedd yn gweithio gartref yn ystod 2020/21, ac ar gyfer cwsmer dibreswyl a oedd ar gau yn ystod y cyfyngiadau symud[1] yn 2020/21. Y defnydd dŵr a ddefnyddiwyd yn yr enghraifft hon yw'r defnydd cyfartalog a dybir ar gyfer y grwpiau cwsmeriaid hyn wrth bennu taliadau 2021/22. Yn olaf, gwnaeth y Bwrdd adolygu effaith y taliadau ar gyfanswm biliau cwsmeriaid sy'n cael y ddau wasanaeth a chwsmeriaid sy'n cael un o'r gwasanaethau yn unig.

1 Ni chasglodd y Cwmni daliadau sefydlog gan nifer mawr o gwsmeriaid dibreswyl yn ystod cyfyngiadau symud y gwanwyn, ac felly ar gyfer y cwsmeriaid hyn, byddai'r gwahaniaeth rhwng 2019/20 a 2020/21 a rhwng 2020/21 a 2021/22 hyd yn oed yn fwy.

Ar ôl adolygu effaith wirioneddol tariffau 2021/22, roedd yn amlwg er bod elfen wastraff y bil yn cynyddu 5%, nad oedd y bil deuol y byddai'r rhan fwyaf o gwsmeriaid yn ei gael yn cynyddu'n sylweddol. Daeth y Bwrdd i'r casgliad fod angen strategaeth ymdrin ar gyfer cwsmeriaid heb fesurydd sydd ond yn cael bil dŵr gwastraff gennym. Yn benodol, roedd angen gweithio gyda chyflenwyr dŵr trawsffiniol i roi gwybod i gwsmeriaid dŵr gwastraff heb fesurydd am y cynnydd o 5% yn elfen wastraff eu bil. Bydd y Cwmni yn sicrhau bod y cwsmeriaid hyn yn ymwybodol o'r effaith bosibl ar eu bil a bydd yn gweithio gyda nhw i leihau'r effaith, gan gynnwys argymell eu bod yn ystyried newid i daliadau mesuredig.

Tabl 2: Biliau a geir gan gwsmeriaid â mesurydd

Mae'r tabl isod yn dangos bil cwsmer â mesurydd gan ddefnyddio'r defnydd cyfartalog ar gyfer y tair blynedd a ddangosir a'r newidiadau i'r bil y byddai'r cwsmer yn ei gael o gymharu â'r newidiadau i'r bil a gyfrifir gan dybio bod y cwsmer yn defnyddio dŵr yn gyson, fel y rhagnodir gan Ofwat.

Ar gyfer y bil gwirioneddol, mae defnydd dŵr y cwsmer preswyl yn uwch yn 2020/21 i adlewyrchu effaith gweithio gartref, ac mae defnydd dŵr y cwsmer dibreswyl yn is o ganlyniad i'r ffaith bod llawer ohonynt wedi gorfod cau yn sgil y cyfyngiadau symud.

	Bil Mesuredig (£ - alldro)			Newid (%)	
	19/20	20/21	21/22	19/20 - 20/21	20/21 - 21/22
Cwsmer preswyl					
Dŵr					
Bil gwirioneddol	153	161	145	5%	-10%
Rheolau taliadau Ofwat	154	152	145	-1%	-4%
Dŵr gwastraff					
Bil gwirioneddol	220	235	235	6%	0%
Rheolau taliadau Ofwat	221	224	235	1%	5%
Y ddau wasanaeth					
Bil gwirioneddol	374	396	380	6%	-4%
Rheolau taliadau Ofwat	375	377	380	0%	1%
Cwsmer dibreswyl					
Dŵr					
Bil gwirioneddol	642	546	623	-15%	14%
Rheolau taliadau Ofwat	611	634	623	4%	-2%
Dŵr gwastraff					
Bil gwirioneddol	793	678	824	-15%	22%
Rheolau taliadau Ofwat	757	780	824	3%	6%
Y ddau wasanaeth					
Bil gwirioneddol	1,435	1,224	1,447	-15%	18%
Rheolau taliadau Ofwat	1,368	1,413	1,447	3%	2%

Bydd y cap ar filiau i gwsmeriaid HelpU a gafodd y tariff cyn 1 Awst 2020 a chwsmeriaid WaterSure Cymru yn cynyddu 5% i sicrhau bod y tariffau hyn yn parhau i fod ar gael i'r nifer mwyaf posibl o gwsmeriaid.

Mae Tabl 3 a 4 yn dangos effaith y taliadau a gyhoeddwyd ar sampl gynrychioliadol o gwsmeriaid yn unol â Gofynion Gwybodaeth y Rheolau taliadau.

Tabl 3: Biliau enghreifftiol – Cwsmeriaid preswyl

Mae'r tabl isod yn dilyn Gofynion Gwybodaeth Rheolau'r Cynllun Taliadau ac yn dangos y bil sy'n codi o Gynllun Taliadau 2021/22 ar gyfer amrywiaeth o gwsmeriaid preswyl nodweddiadol ac yn dangos yr amrywiant o fil y flwyddyn flaenorol (gan dybio bod cwsmeriaid â mesurydd yn defnyddio dŵr yn gyson).

	2021/22	2020/21		
	Cyfanswm Bil (£)	**Cyfanswm Bil (£)**	**Amrywiant (£)**	**Amrywiant (%)**
Preswyl				
Cwsmeriaid Gwasanaeth Deuol				
Gwasanaeth Deuol heb Fesurydd				
GA Isel	440	432	8	2%
GA Canolig	595	583	11	2%
GA Uchel	762	748	14	2%
Gwasanaeth Deuol â Mesurydd				
Defnydd isel o ddŵr	282	279	3	1%
Defnydd canolig o ddŵr	368	364	4	1%
Defnydd uchel o ddŵr	533	529	5	1%
Tâl Gwasanaeth Unffurf Gwasanaeth Deuol				
Gwasanaeth Llawn	612	600	12	2%
Gwasanaeth Deuol heb Fesurydd – dŵr budr yn unig				
GA Isel	389	382	6	2%
GA Canolig	543	534	9	2%
GA Uchel	711	698	12	2%
Gwasanaeth Deuol â Mesurydd – dŵr budr yn unig				
Defnydd isel o ddŵr	248	246	2	1%
Defnydd canolig o ddŵr	328	326	2	1%
Defnydd uchel o ddŵr	482	481	1	0%
Tâl Gwasanaeth Unffurf Gwasanaeth Deuol – dŵr budr yn unig				
Tâl Gwasanaeth Unffurf – Dŵr budr yn unig	560	551	10	2%
Tariffau Cymdeithasol				
HelpU – Cwsmeriaid ar y tariff cyn 1 Awst 2020	221	211	10	5%
HelpU – Cwsmeriaid ers 1 Awst 2020	250	250	0	0%
WaterSure Cymru	360	343	17	5%
Cwsmeriaid Un Gwasanaeth				
Dŵr yn unig				
GA canolig heb fesurydd	236	240	-4	-2%
Defnydd canolig o ddŵr â mesurydd	140	147	-7	-4%
Dŵr Gwastraff yn Unig – gwasanaeth carthffosiaeth llawn				
GA canolig heb fesurydd	359	343	16	5%
Defnydd canolig o ddŵr â mesurydd	228	218	10	5%
Dŵr Gwastraff yn Unig – dŵr budr yn unig				
GA canolig heb fesurydd	307	294	14	5%
Defnydd canolig o ddŵr â mesurydd	188	179	8	5%

Tabl 4: Biliau enghreifftiol – Cwsmeriaid dibreswyl

Mae'r tabl isod yn dangos y bil sy'n codi o Gynllun Taliadau 2020/21 ar gyfer amrywiaeth o gwsmeriaid busnes nodweddiadol ac yn dangos yr amrywiant o fil y flwyddyn flaenorol (gan dybio bod cwsmeriaid â mesurydd yn defnyddio dŵr yn gyson).

	2021/22	2020/21		
	Cyfanswm Bil (£)	**Cyfanswm Bil (£)**	**Amrywiant (£)**	**Amrywiant (%)**
Dibreswyl				
Gwasanaeth Deuol heb Fesurydd				
GA Canolig	748	729	20	3%
Gwasanaeth Deuol Safonol â Mesurydd				
Defnydd canolig o ddŵr	1,763	1,734	29	2%
Dŵr yn unig				
Tariffau Diwydiannol				
Band 1 (50 Ml – 100 Ml)	90,818	91,653	-835	-1%
Band 2 (100 Ml – 250 Ml)	182,658	184,490	-1,832	-1%
Band 3 (250 Ml – 500 Ml)	356,818	360,148	-3,330	-1%
Band 4 (500 Ml – 1000 Ml)	658,374	661,153	-2,778	-0%
Dŵr Anyfadwy				
Band A – Dŵr Heb ei Drin	1,813	1,848	-35	-2%
Band A – Triniaeth Rannol	1,318	1,343	-24	-2%
Band B – Dŵr Heb ei Drin	187,635	189,481	-1,846	-1%
Band B – Triniaeth Rannol	997,728	1,008,235	-10,506	-1%
Dŵr Gwastraff yn Unig				
GA Canolig	448	427	22	5%
Defnydd cyfartalog o ddŵr	1,049	1,000	49	5%
Elifion Masnach				
Cyfanswm Bil Elifion Masnach (<100Ml)	10,362	10,138	224	2%
Cyfanswm Bil Elifion Masnach (>100Ml)	390,101	371,242	18,859	5%

Adran 2 – Newidiadau yn y polisi codi taliadau

(b) Manylion unrhyw newidiadau sylweddol yn y polisi codi taliadau gan y cwmni o'r flwyddyn flaenorol.

Newidiadau 2020/21 – y diweddaraf

Adolygiad o adennill taliadau draenio priffyrdd

Mae'r adolygiad o adennill taliadau draenio priffyrdd wedi'i gwblhau. Pennwyd tâl preswyl ar gyfer 2021/22 o £8.81 i gwsmeriaid â mesurydd a chwsmeriaid heb fesurydd, £28.16 i gwsmeriaid dibreswyl ac £11,602.74 i gwsmeriaid diwydiannol sy'n gollwng mwy na 100Ml y flwyddyn. Caiff costau draenio priffyrdd eu hadennill drwy elfen sefydlog biliau cwsmeriaid.

Adolygiad o adennill taliadau dŵr wyneb

Cafodd y polisi ar gyfer codi tâl am ddŵr wyneb ei adolygu ar gyfer taliadau 2019/20 a'i newid i sicrhau y caiff y costau eu hadennill drwy elfen sefydlog biliau cwsmeriaid â mesurydd a heb fesurydd. Byddai newid strwythur y tâl mesuredig ar unwaith er mwyn ei roi ar waith bryd hynny wedi arwain at effaith sylweddol ar gwsmeriaid dŵr budr yn unig sy'n cymryd llawer o ddŵr. Felly, dim ond yn rhannol y cafodd ei roi ar waith er mwyn sicrhau bod modd cwblhau'r gwaith o gysoni'r gyfradd gyfeintiol yn llawn yn y blynyddoedd i ddod. Ystyriwyd y byddai'r baich a allai ddeillio o roi hyn ar waith ar gyfer taliadau 2021/22 yn rhy fawr, ac felly ni chafodd ei roi ar waith yn llawn. Cafodd hyn ei drafod â'r Cyngor Defnyddwyr Dŵr.

Trosglwyddo Cymorth Dŵr Cymru

Mae'r tariff trosglwyddo carthffosiaeth yn unig wedi cynyddu 5% yn unol â'r cynllun trosglwyddo. Y disgwyl oedd y byddai'r broses o symud y cwsmeriaid carthffosiaeth yn unig hyn i dariff llawn WaterSure Cymru wedi'i chwblhau erbyn 2022. Cafodd y broses ei hymestyn er mwyn sicrhau na fydd y cwsmeriaid hyn yn gweld cynnydd sylweddol yn eu bil. Trafodwyd y cynnig â'r Cyngor Defnyddwyr Dŵr.

Cafodd unrhyw gwsmer a oedd yn gymwys ar gyfer HelpU ei drosglwyddo i'r cynllun fel rhan o'r strategaeth ymdrin wreiddiol.

Newidiadau 2021/22

Nid oes unrhyw newidiadau o ran y polisi codi taliadau ar gyfer Cynllun Taliadau 2021/22.